Suomen metsätaimituottajat ry

c/o Fin Forelia Oy 1.10.2023

LAUSUNTO

Lausunto asiassa: U 46/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineison tuotannosta ja markkinoinnista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/2031 ja 2017/625 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 1999/105/EY kumoamisesta (metsänviljelyaineistoasetus)
https://www.eduskunta.fi/pdf/U+46/2023?lang=fi

Lausunnon kirjoittaja on Timo Salminen, Suomen metsätaimituottajat ry puheenjohtaja, Fin Forelia Oy toimitusjohtaja ja osakas.

1. Suomen metsätaimituottajat ry

Suomessa on neljä merkittävää metsätaimien tuottajaa: Fin Forelia oy, Pohjan taimi Oy, Partaharjun Puutarha oy ja Mellanå Plant ab. Näiden ohella UPM oyj:llä on yksi taimitarha ja jokunen pientuottaja tuottaa taimia. Suomessa istutetaan keskimäärin noin 160 miljoonaa metsäpuun tainta. Taimituottajat ostavat tarvitsemansa siemenet pääosin valtio-omisteisilta Siemen Forealia oy:ltä ja Tapio Palvelut oy:ltä.

Fin Forelia Oy on yksityisesti omistettu Suomen suurin metsätaimien tuottaja. Vuosittainen kasvatusmäärä on noin 60 miljoonaa tainta, joista noin 50 miljoonaa myydään Suomeen ja 10 miljoonaa viedään Ruotsiin, Viroon ym.

2. Kirjelmän keskeiset kommentoitavat asiat

Kokonaisuudessaan kirjelmä / asetusehdotus nähdään myönteisenä. Erittäin hyvää on mm. metsätaimien erottaminen omaksi kokonaisuudeksi, eroon muista taimista.

Asetusehdotuksessa on taimikasvattajille kolme keskeistä kysymyksiä tai vaikeuksia herättävää kohtaa:

1. Valmiussuunnitelmat
2. Siemenlähde tunnettu – luokan siemenkeräyskohteet (Metsikkökeräys)
3. Lisääntyvä raportointi

2.1 Valmiussuunnitelmat

Valmiussuunnitelmat pahojen metsätuhojen varalta ovat periaatteessa ja järkevästi toteutettuna hyvä asia, mutta väärin toteutettuna voivat aiheuttaa vakavaa haittaa.

Taimet kasvatetaan aina tiettyä istutuskautta varten: Kevätistutuksiin kasvatetut taimet kasvavat tai kuolevat istutuskelvottomiksi elokuuhun mennessä, ellei niitä sitä ennen istuteta. Syysistutuksiin kasvatetut taimet voi vielä käyttää seuraavana keväänä. Eli mahdollinen varmuusvarastointi on tehtävä siemeninä ja tarvittaessa kasvatettava taimia enemmän.

Jos jollain alueella on isoja metsätuhoja, esim. myrsky tai vastaava, hakkuukapasiteettia ohjautuu tuhoalueille. Tällöin hakkuut ja taimitarve vähenee muualla. Käytännössä muille alueille suunniteltuja taimia ohjautuu tuhoalueille.

Taimituottajat pystyvät hieman lisäämään taimituotantoa, jos taimille on varmaa kysyntää, sillä taimethan kasvatetaan tilauksia vastaan. Taimia pystyy myös tuomaan naapurimaiden, lähinnä Ruotsin, taimitarhoilta. Suomessa käyttökelpoisia siemeniä voi tuoda Ruotsista ja Virosta.

Taimitarhojen osalta asian selkeästi suurin riski on jalostetun siemenviljelyssiemenen riittävyys. Etelä- ja Keski-Suomessa jalostettua siemenviljelyssiementä tuotetaan nykyisin suurin piirtein menekin verran. Kuusen siemenestä on ajoittain pulaakin. Siemenviljelyssiementä ei riitä ohjattavaksi merkittävässä määrin varmuusvarastoon vaarantamatta nykyisen metsänuudistamisen tasoa. Mahdollinen varmuusvarastointi on toteutettava käytännössä metsikkösiemenellä ja sopimuksilla naapurimaiden siementuottajien kanssa.

2.2 Siemenlähde tunnettu – luokan siemenkeräyskohteet (Metsikkökeräys)

Fin Forelia on toiminut metsikkökeräyksissä Metsähallituksen alihankkijana käpyjen vastaanottajan roolissa. Fin Forelian kokemuksen mukaan käpyjä keräävä yksityishenkilö kerää keskimäärin noin 100 litraa käpyjä, tuo ne keräyspisteeseen ja ansaitsee kävyistä noin 150 €. Viranomaisen tai toimijan on aivan mahdotonta käydä valitsemassa ja rekisteröimässä jokainen keräyspaikka etukäteen.

Vaatimus valinnasta ja ennakkorekisteröinnistä tarkoittaisi käytännössä metsikkökeräysten loppumista. Jottei näin kävisi, vaatimus on saatava kokonaan pois tai saatava määriteltyä Suomi Hankoa myöden ilmastollisesti ankaraksi alueeksi.

2.3 Lisääntyvä raportointi

Valtioneuvoston kirjelmässä huomataan hyvin muutosten aiheuttama lisätyö hallinnolle ja mahdollisia hallinnon järjestelmien lisävaatimuksia.

Muutokset aiheuttavat lisää työtä ja kustannuksia myös taimitarhoilla. Tuon lisätyön ja muutosten taloudellista vaikutusta on tämän hetken tiedon perusteella vaikea arvioida.

Esimerkiksi taimietikettien tietojen lisäykset voivat merkitä muutoksia taimiyhtiöiden toiminnanohjausjärjestelmiin, uusien tarratulostimien hankintoja jne. Toinen esimerkki: ”Toimijoiden on asetettava metsänviljelyaineiston käyttäjien saataville kaikki tarvittavat tiedot aineiston soveltuvuudesta nykyisiin ja ennakoituihin tuleviin ilmasto- ja ekologisiin olosuhteisiin.” Mistähän taimitarhat saavat kaikki tarvittavat tiedot?